



Bendrasis Teismas panaikino sprendimus, kuriais Komisija konstatavo, kad arbitražo sprendimu, kuriuo nustatytas tariamai lengvatinis elektros energijos tarifas, aliuminio gamintojai *Mytilinaios* nebuvo suteiktas pranašumas

Komisija, atlikdama sudėtingus ekonominius ir techninius vertinimus, turėjo kruopščiai, pakankamai ir išsamiai išnagrinėti galimą valstybės pagalbos egzistavimą

Atėnuose (Graikija) įsteigta ir Graikijos valstybės kontroliuojama elektros energijos gamintoja ir tiekėja *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE* (toliau – DEI) ir jos didžiausia klientė *Mytilinaios AE - Omilos Epicheiriseon*, anksčiau – *Alouminion tis Ellados VEAE*, įsteigta Amarusyje (Graikija) (toliau – *Mytilinaios*) yra įsitraukusios į ilgai trunkantį ginčą dėl elektros energijos tiekimo tarifo, kuris pakeistų *Mytilinaios* taikytą lengvatinį tarifą, nustatytą 1960 m. pasirašytame susitarime; vis dėlto jo galiojimas baigėsi 2006 m.

2011 m. lapkričio 16 d. pasirašytame arbitražiniame susitarime abi šalys susitarė perduoti jų ginčą nagrinėti *Rythmistiki Archi Energeias* (Energetikos reguliavimo institucija, Graikija; toliau – RAE); pagal Graikijos įstatymą šioje institucijoje yra įsteigtas nuolatinis arbitražo teismas (toliau – arbitražo teismas).

2013 m. spalio 31 d. sprendimu (toliau – arbitražo sprendimas) arbitražo teismas nustatė *Mytilinaios* taikomą energijos tarifą (toliau – nagrinėjamas tarifas). *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas, Graikija) atmetė dėl šio arbitražo sprendimo DEI pateiktą skundą.

Šiomis aplinkybėmis DEI padavė du skundus Komisijai ir tvirtino, kad pirmiausia RAE ir vėliau arbitražo teismas suteikė *Mytilinaios* neteisėtą valstybės pagalbą, nes taikant nagrinėjamą tarifą šiai bendrovei turėjo būti teikiama elektros energija kaina, kuri mažesnė nei jos sąnaudos, taigi ir nei rinkos kaina. 2014 m. birželio 12 d. Konkurencijos generalinio direktorato (GD) skyriaus vadovo pasirašytu raštu (toliau – ginčijamas raštas) Komisija informavo DEI, kad jos skundų nagrinėjimas nutrauktas. Komisijos teigimu, nagrinėjamas tarifas nėra valstybės pagalba, nes neįvykdyti priskirtinumo ir pranašumo kriterijai, todėl nėra pagrindo pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nurodytą oficialią tyrimo procedūrą.

Gavusi šį raštą DEI Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį (įregistruotas numeriu T-639/14) dėl šiame rašte išdėstyto sprendimo nutraukti skundų nagrinėjimą panaikinimo.

Vykstant šiam procesui Komisija 2015 m. kovo 25 d. sprendimu¹ (toliau – pirmasis ginčijamas sprendimas) atšaukė ginčijamą raštą ir jį pakeitė kitu raštu. Šiame sprendime ji konstatavo, jog arbitražo sprendimu *Mytilinaios* nebuvo skirta valstybės pagalba iš esmės dėl to, kad DEI atliktas savanoriškas jų ginčo perdavimas nagrinėti arbitražo tvarka atitinka apdairaus rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio investuotojo elgesį, taigi ir nebuvo suteiktas pranašumas.

Paskui DEI Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį (įregistruotas numeriu T-352/15) dėl pirmojo ginčijamo sprendimo panaikinimo.

¹ 2015 m. kovo 25 d. Sprendimas C(2015) 1942 *final* (Byla SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Graikija – Įtariama valstybės pagalba *Alouminion SA* taikant už sąnaudas mažesnius elektros energijos tarifus po arbitražo sprendimo).

2016 m. vasario 9 d. nutartimi Bendrasis Teismas konstatavo, kad nebereikia priimti sprendimo dėl ieškinio byloje T-639/14. Tačiau gavęs apeliacinį skundą Teisingumo Teismas² panaikino šią nutartį ir grąžino bylą Bendrajam Teismui, jame ši byla buvo įregistruota numeriu T-639/14 RENV.

2017 m. rugpjūčio 14 d. Komisija priėmė antrąjį sprendimą (toliau – antrasis ginčijamas sprendimas)³, kuriuo panaikintas ir pakeistas tiek ginčijamas raštas, tiek pirmasis ginčijamas sprendimas. Remiantis tais pačiais kaip pirmajame ginčijamame sprendime išdėstyti motyvais, šiame antrajame sprendime patvirtinta, kad arbitražo sprendimu neskirta valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

DEI vėl Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį dėl šio antrojo sprendimo panaikinimo (įregistruotas numeriu T-740/17).

Sujungęs tris nagrinėjamas bylas, Bendrasis Teismas (trečioji išplėstinė kolegija) patenkino tris DEI pareikštus ieškinius ir panaikino tiek ginčijamą raštą, tiek pirmąjį ir antrąjį ginčijamus sprendimus (toliau kartu – ginčijami aktai). Savo sprendime Bendrasis Teismas pateikė paaiškinimą dėl skundo pateikėjo kvalifikavimo kaip „suinteresuotosios šalies“, turinčios teisę pareikšti ieškinį dėl Komisijos sprendimo pagal valstybės pagalbos teisę neteikti prieštaravimų dėl valstybės priemonės. Kalbant apie esmę, pažymėtina, kad Bendrojo Teismo sprendime taip pat paaiškinta Komisijos pareigos patikrinti, ar arbitražo teismas, turintis panašias kaip įprastas valstybės teismas prerogatyvas, suteikė pranašumą, kaip tai suprantama pagal valstybės pagalbos teisę, kai nustatė elektros energijos tiekimo tarifą, prireikus neatitinkantį rinkos kainos.

Bendrojo Teismo vertinimas

Dėl pirmiausia išnagrinėto ieškinio byloje T-740/17 priimtino Bendrasis Teismas pažymėjo, kad antrasis ginčijamas sprendimas turi teisiškai privalomų padarinių DEI. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją sprendimas, kuriuo konstatuojamas pagalbos nebuvimas ir kuriuo Komisija baigia pirminę tyrimo stadiją, sukelia privalomų teisinių padarinių ir suinteresuotajai šaliai. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pridūrė, jog, kadangi DEI teigė, kad nagrinėjamas tarifas yra SESV 107 straipsnio 1 dalimi draudžiama pagalba, kuri paveikė jos ekonominius interesus, ji turi „suinteresuotosios šalies“, kaip ji suprantama pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį ir Reglamento, nustatančio išsamias SESV 108 straipsnio taikymo taisykles⁴, 1 straipsnio h punktą, statusą ir jai, kaip tokiai suinteresuotajai šaliai, ginčijamais aktais, kuriais nutrauktas jos skundų nagrinėjimas, užkirstas kelias pateikti pastabas per oficialią tyrimo procedūrą.

Taigi, kiek DEI ieškiniu siekiama, kad būtų apsaugotos procesinės garantijos, kurias ji turėtų kaip suinteresuotoji šalis, jei būtų pradėta oficiali tyrimo procedūra pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį, jis yra priimtinas. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, kad DEI nurodytais panaikinimo pagrindais iš tiesų siekiama teigti, kad yra abejonių⁵ ar didelių sunkumų, dėl kurių Komisija turėjo pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

Kalbant apie esminį klausimą, ar Komisijai vertinant DEI paduotus skundus jai turėjo kilti abejonių ar didelių sunkumų, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas atmetė argumentą, pagal kurį DEI padėtyje esantis apdairus privatus investuotojas būtų pasirinkęs arbitražą ir būtų sutikęs, kad arbitražo teismas, sudarytas iš ekspertų, kurių diskrecija ribojama panašiais kaip arbitražiniame susitarime išdėstyti kriterijais, nustatytų taikytiną tarifą, todėl arbitražo teismui nustačius nagrinėjamą tarifą *Mytilinaios* negalėjo būti suteiktas pranašumas.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas patvirtino, kad arbitražo teismas, priimantis sprendimą pagal įstatyme numatytą arbitražo procedūrą ir teisiškai privalomu sprendimu nustatantis elektros

² 2017 m. gegužės 31 d. Sprendimas *DEI / Komisija* (C-228/16 P).

³ 2017 m. rugpjūčio 14 d. Sprendimas C(2017) 5622 *final* (Byla SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Graikija – Įtariama valstybės pagalba *Alouminion SA* taikant už sąnaudų mažesnius elektros energijos tarifus po arbitražo sprendimo).

⁴ 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015, p. 9).

⁵ Kaip tai suprantama pagal Reglamento, nustatančio išsamias SESV 108 straipsnio taikymo taisykles, 4 straipsnio 3 ir 4 dalis.

energijos tarifą, atsižvelgiant į jo pobūdį, aplinkybes, kuriomis jis vykdo veiklą, jo tikslą ir į jam taikomas taisykles, pagal kurias jo sprendimus galima apskųsti valstybiniais teismams, jie turi *res judicata* galią ir yra vykdytini, turi būti laikomas subjektu, vykdančiu viešosios valdžios prerogatyvoms priklausančius įgaliojimus. Taigi arbitražo teismas gali būti prilygintas įprastam valstybiniam teismui.

Todėl, atsižvelgiant į nacionalinių teismų ir Komisijos kompetencijos valstybės pagalbos kontrolės srityje pasidalijimą, patys nacionaliniai teismai gali nevykdyti pareigų, kylančių iš SESV 107 straipsnio 1 dalies ir 108 straipsnio 3 dalies, ir taip sudaryti sąlygas neteisėtoms pagalbos skyrimui arba jį remti ar net tapti įrankiu siekiant gauti tokią pagalbą, o tai priklauso Komisijos kontrolės kompetencijai.

Taigi tam, kad galėtų pašalinti bet kokias abejones ar bet kokius didelius sunkumus dėl klausimo, ar arbitražo sprendimu nustatytu nagrinėjamu tarifu suteiktas pranašumas, kaip tai suprantama pagal 107 straipsnio 1 dalį, Komisija turėjo patikrinti, ar valstybės priemonė, apie kurią nepranešta, bet kurią užginčijo skundo pateikėjas, kaip antai šis tarifas, patenka į valstybės pagalbos sąvoką, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, įskaitant pranašumo kriterijų. Vykdam šią kontrolę reikia atlikti sudėtingus ekonominius vertinimus, be kita ko, susijusius su minėto tarifo atitiktimi įprastoms rinkos sąlygoms.

Apribodama savo analizę klausimu, ar privatus veiklos vykdytojas būtų perdavęs ginčą nagrinėti arbitražui, su kuriuo sutiko DEI, Komisija pavedė šiuos sudėtingus vertinimus atlikti Graikijos institucijoms, taip nesilaikydama savo kontrolės pareigos. Be to, atsižvelgdama į per administracinę procedūrą DEI pateiktą informaciją Komisija turėjo pati išnagrinėti, ar DEI sąnaudų nustatymo metodas, kaip antai taikytas arbitražo teismo, buvo tinkamas ir pakankamai įtikinamas siekiant įrodyti, kad nagrinėjamas tarifas atitinka įprastas rinkos sąlygas.

Kadangi antrajame ginčijamame sprendime Komisija neįvykdė jai tenkančių kontrolės reikalavimų, Bendrasis Teismas konstatavo, kad jai turėjo kilti didelių sunkumų ar abejonių, dėl kurių turėjo būti pradėta oficiali tyrimo procedūra. Taigi Bendrasis Teismas patenkino ieškinį byloje T-740/17 ir panaikino antrąjį ginčijamą sprendimą.

Kadangi antrasis ginčijamas sprendimas buvo pripažintas negaliojančiu, juo negali būti panaikintas ar pakeistas nei pirmasis ginčijamas sprendimas, nei ginčijamas raštas. Todėl ieškinio dėl pirmojo ginčijamo sprendimo dalykas išlieka.

Atsižvelgiant į tai, kad pirmojo ir antrojo ginčijamų sprendimų turinys yra beveik identiškas, remdamasis tais pačiais motyvais Bendrasis Teismas patenkino ieškinį byloje T-352/15 ir panaikino pirmąjį ginčijamą sprendimą. Kadangi šiuo sprendimu nebegali būti panaikintas ar pakeistas ginčijamas raštas, bylos T-639/14 RENV dalykas taip pat išlieka.

Pripažinęs, kad ieškinys pastarojoje byloje yra priimtinas, Bendrasis Teismas konstatavo, jog ginčijamame rašte, kuriuo išreikšta galutinė Komisijos tarnybų pozicija dėl DEI skundų nutraukiant jų nagrinėjimą, padaryta formos klaida, nes jį turėjo parengti Komisija kaip kolegialus organas, o ne Konkurencijos GD skyriaus vadovas; būtent dėl šios priežasties Komisija pati panaikino šį raštą ir jį pakeitė kitu. Be to, Bendrasis Teismas patvirtino, kad Komisijai turėjo kilti didelių sunkumų ar abejonių dėl valstybės pagalbos egzistavimo arba bent jau kad ji neturėjo teisės atmesti abejonių dėl to, kad arbitražo sprendimas nepriskirtinas Graikijos valstybei. Priminęs, jog dėl savo pobūdžio ir teisinių padarinių arbitražo sprendimas yra panašus į Graikijos įprasto teismo sprendimus, todėl turi būti laikomas viešosios valdžios aktu, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad DEI pakankamai teisiškai įrodė šį priskirtinumą.

Taigi, kadangi Bendrasis Teismas pripažino pagrįstu trečiąjį pagrindą, jis taip pat panaikino ginčijamą raštą.

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127